

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення тридцять першої сесії
обласної ради
від 29 вересня 2010 року
№ 10-31/2010

Обласна програма імунопрофілактики та захисту населення області від інфекційних хвороб на 2010 – 2015 роки

Загальна частина

Обласну програму імунопрофілактики та захисту населення області від інфекційних хвороб на 2010 – 2015 роки (далі Програма) розроблено на виконання Закону України від 21.10.2009 року № 1658 - VI «Про затвердження Загальнодержавної програми імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб на 2009 – 2015 роки.

Інфекційні хвороби до цього часу є однією з основних причин інвалідності та смертності населення в усьому світі. Підвищення рівня інфекційної захворюваності, на думку експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), пов'язано з демографічним вибухом – збільшенням кількості населення Землі майже до 7 млрд. осіб, а також негативними соціально-економічними змінами у ряді країн, військовими конфліктами, внутрішньою та зовнішньою міграцією, екологічними катаклізмами, появою нових нозологічних форм, таких як пташиний грип, тяжкий гострий респіраторний синдром тощо. Не обминають ці процеси і Україну, хоча за останні роки мають місце певні досягнення у застосуванні засобів імунопрофілактики.

Суттєву роль у зниженні рівня інфекційної захворюваності відіграла Програма імунопрофілактики населення на 2002-2006 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 24.10.2002 року № 1566. Виконання Програми дало змогу знизити за період 2002 – 2006 років показники розповсюдженості інфекцій, які визначено пріоритетними Європейським регіональним бюро ВООЗ у програмному документі «Здоров'я – ХХІ: основи політики досягнення здоров'я для всіх у Європейському регіоні ВООЗ», зокрема, дифтерії – з 0,58 до 0,21, кору – з 34,61 до 5,08, краснухи – з 161,87 до 47,24, епідемічного паротиту – з 47,87 до 8,02 на 100 тис. населення. Протягом 2001 – 2002 років завершено роботу із сертифікації України у складі Європейського регіону як території, вільної від поліомієліту.

Державна підтримка та допомога міжнародних організацій сприяли охопленню населення України щепленням проти кору на 98,8%, дифтерії – 98,7%, кашлюку, поліомієліту і туберкульозу (серед новонароджених) – на 97,8% (рекомендований ВООЗ показник – 95%).

Незважаючи на певне зниження рівня інфекційної захворюваності, епідемічна ситуація щодо найпоширеніших інфекцій залишається напруженою. Такі інфекційні хвороби, як дифтерія, вірусні гепатити, кір, краснуха, епідемічний паротит, кашлюк та гемофільна інфекція, становлять близько 90% від усіх зареєстрованих випадків. Окремі з них (краснуха та вірусний гепатит В) є причиною більшості уроджених аномалій та вад розвитку, що вкрай негативно позначається на здоров'ї населення та його генофонді, лягає важким тягарем на державний бюджет.

Таким чином, подальший прогрес у справі захисту населення від інфекційних хвороб неможливий без розроблення та затвердження обласної програми імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб на 2010 – 2015 роки

Мета і основні завдання Програми

Метою Програми є забезпечення епідемічного благополуччя населення шляхом зниження рівня захворюваності на інфекції, боротьба з якими проводиться засобами імунопрофілактики, а також смертності та інвалідності внаслідок інфекційних хвороб. Для досягнення зазначеної мети необхідно:

здійснити комплекс організаційно - методичних заходів щодо зниження рівня захворюваності на інфекції, боротьба з якими проводиться засобами імунопрофілактики, та охоплення щепленнями на рівні не менш як 95%;

організувати оптимальне матеріально - технічне забезпечення закладів, що планують і здійснюють заходи з імунопрофілактики;

забезпечити постійне підвищення професійного рівня осіб, які здійснюють заходи з імунопрофілактики;

провести моніторинг виконання завдань Програми та у разі необхідності корегування заходів з підвищення їх ефективності;

використовувати усі форми санітарно - просвітницької роботи серед населення з метою поширення знань з питань імунопрофілактики;

Шляхи розв'язання проблеми

Для зменшення інтенсивності епідемічного процесу доцільно здійснити заходи за трьома напрямками:

блокування ймовірних джерел збудників інфекційних хвороб;
 порушення механізму передачі збудників інфекційних хвороб;
 формування прошарку осіб, несприйнятливих до збудників інфекційних хвороб.

Реалізація зазначених заходів потребує фінансових витрат, використання значних людських і матеріальних ресурсів. Тільки комплексний підхід зможе забезпечити найефективніші результати.

Убезпечити осіб, несприйнятливих до збудників інфекційних хвороб, можна шляхом проведення активної специфічної імунопрофілактики, зокрема застосуванням високоефективних імунобіологічних препаратів.

Профілактика інфекційних хвороб шляхом імунізації населення є найефективнішим засобом щодо забезпечення здоров'я населення, епідемічного благополуччя держави та стратегічно важливим пріоритетним завданням галузі охорони здоров'я. Матеріальні збитки, соціальні та медичні наслідки інфекційних хвороб свідчать, що систематична імунізація населення повинна бути загальнодержавною справою.

Боротьба з інфекціями, яким можна запобігти саме засобами імунопрофілактики, є однією з пріоритетних проблем як в Україні, так і у світі. ВООЗ протягом останніх десятиліть послідовно впроваджує та реалізує розширену програму імунізації проти таких інфекційних хвороб, як дифтерія, правець, туберкульоз, поліомієліт, кашлюк та кір. На початку 90-х років XX століття до зазначеної програми включено щеплення проти гепатиту В та жовтої гарячки. Підтвердженням того, що шляхом вакцинації та вжиття певного комплексу протиепідемічних заходів можна реально вплинути на рівень захворюваності, є ліквідація натуральної віспи, суттєві досягнення у ліквідації поліомієліту, зниження захворюваності на правець, дифтерію, кашлюк, епідемічний паротит, краснуху та кір.

Значно знизити захворюваність або ліквідувати її в окремо взятій країні неможливо, оскільки в результаті виконання програм імунізації у країнах Європейського регіону досягнуто різного ступеня прогресу в ліквідації інфекційних захворювань.

Оптимізована система медичної інформації в імунопрофілактиці продемонструвала неефективність та фінансову недоцільність застосування децентралізованого механізму закупівлі вакцин та документально засвідчила тривалі періоди відсутності базових вакцин, що негативно вплинуло на показники охоплення вакцинацією та колективний імунітет. Враховуючи об'єктивні дані цієї системи, з метою ефективного забезпечення захисту населення від інфекцій, недопущення епідемічних ускладнень інфекційних хвороб, ефективного і планомірного використання вакцин, з 2001 року постачання медичних імунобіологічних препаратів здійснюється з метою проведення профілактичних щеплень, включених до календаря щеплень – за рахунок коштів Державного бюджету України, щеплень за епідемічними показаннями – за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Фінансове забезпечення виконання Програми

Фінансування Програми здійснюється в межах видатків, передбачених у державному бюджеті та з місцевих бюджетів в межах асигнувань галузі «охорона здоров'я», а також за рахунок інших джерел не заборонених чинним законодавством України.

Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми дасть змогу:

підтримувати статус України як країни, в якій немає поліомієліту;

довести показник захворюваності на кір до рівня менш як 1 на 100 тисяч населення (до 2010 року);

припинити місцеву передачу вірусів кору та краснухи (до 2015 року);

довести показник захворюваності на дифтерію до рівня менш як 0,1 на 100 тисяч населення (до 2010 року);

довести показник розповсюдженості епідемічного паротиту, кашлюку, гемофільної інфекції до рівня менш як 1 на 100 тисяч населення, а вродженої краснухи – менш як 1 на 100 тисяч живих новонароджених (до 2010 року);

довести показник захворюваності на гострий вірусний гепатит В серед населення до рівня менш як 5 на 100 тисяч населення та кількості вірусоносіїв гепатиту В серед дитячого населення до 1% (до 2015 року);

забезпечити проведення імунопрофілактики та захист населення від інфекційних захворювань шляхом здійснення комплексних заходів з часткової або остаточної ліквідації їх вогнищ.

Визнання перспектив розвитку імунопрофілактики, посилення епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами, виконання пріоритетних цільових програм з цього питання сприятиме підвищенню ефективності протиепідемічних та профілактичних заходів, зниженню рівня розповсюдженості, смертності та інвалідності, забезпеченню раннього виявлення та реагування на ускладнення епідемічної ситуації.

Завдання та заходи Програми наведено у додатку 1 до Програми.

Очікувані результати виконання Програми наведені у додатку 2 до Програми.